

Iz Ljubljane. Kmetijska družba je v saboto poslala svojo zberko poljskih pridelkov na Dunaj, ki jih je namenila za razstavo v London. V 24 tružicah, z šipo odzgoraj, da se v vsako tružico vidi, so bili razvrsteni večidel pridelki ljubljanskega mahú (močvirja) z zanimivim popisom zgodovine tega 34.000 oralov velikega zemljišča od leta 1829 do 1862, ki ga je sestavil naš v tem najbolj zvedeni magistratni ekonom gosp. Podkrajšek. Tako je dodala kmetijska družba tudi v tem svoj del londonski razstavi; poprej pa že je poslala vseh 12 slovenskih bukev, ki so podlaga šolskemu nauku v kmetijski in živino-zdravilski šoli. In tako se udeležuje družba naša že v drugič londonske razstave; v prvi razstavi leta 1851 je prejela za razstavljenе modle nekterih kranjskih kmetijskih naprav pohvalno pismo.

— V poslednjem občnem zboru pravoznanskega društva je prvi tajnik gosp. dr. Etb. Costa razložil opravilstvo preteklega časa, iz kterega se je zvedilo, da družba šteje 128 udov, med kterimi je 33 utemeljiteljev, ki so ji v ta namen darovali 940 gold.; letni doneski znašajo 652 gold.; med družbeniki je 16 takih, ki niso pravoslavci. Sėj je imelo društvo v 5 mescih 7, v kterih so posebno pomenki zanimivi bili o prostem razkosevanji kmetij. Knjižnica šteje dosihmal 52 zvezkov darovanih knjig. Dnarničar g. Kalman je razložil dohodke in stroške društvene; uni so znesli 708 gold., ti pa 553 gold. 24 kr.; prevdarek dohodkov in stroškov za leto 1862 je kazal, da konec leta utegne v kasi ostati 298 gold. 75 kr. Gospod dr. Etb. Costa je navetoval, naj se za 100 gold. kupi zakonikov in starejih pravoslovskih časnikov; zbor je potrdil ta predlog. Vsi prejšni upravniki so bili brez posamne volitve enoglasno spet potrjeni.

— V petek so volili volivci 3. razreda nove odbornike v mestni odbor; izvoljeni so bili gospodje: Rost, dr. J. Bleiweis, Verhove in dr. J. Ahačič. „Laibacherca“ milo toži, da ni celó nobenega volitnega gibanja sedaj, nobenih zborov, nobenih pomenkov, da je vse tiho kakor v grobu. „Triesterca“ in „Tagespošta“ ste pa po svoji šegi strašno razsajale te dni, da sopet se „neka stranka“ (to je, se vé da slovenska) silno napenja pri volitvah. Kako se ujema to: uno belo, to črno? Kaj je resnica, kaj je laž? Al za laž ni „Triesterca“ in „Tagespošti“ celó nič mar, saj smo njunega dopisúna že lani očitno lažnika imenovali in zahtevali, naj nas toži, če je pošten človek; al potuhnil se je „der Ehrenmann“ in vtaknil lažnika v mavho, v kteri se ne nahaja nič družega kot nesramno naltolcevanje, grde laži in denunciacije. To je tisto nečedno rokodelstvo, o kterem edinem, kakor pisarije preteklega tedna sopet spričajo, živi znani dopisún, ki ima dva obraza, kakor je treba, da piše tù ali tam, in od kterega se z zaničevanjem obrača vsak pošten človek, le to prašaje: kako dolgo bo še trpelo to sistematično rovarstvo predrzne koterije zoper nas domače ljudi in zoper naše ustavne narodne pravice?!

— Volitve za kupčijsko in obrtnijsko zbornico kranjsko so končane; izvoljeni so za odbornike kupčijskega odseka gospodje: L. Lukman, K. Holzer, A. Krisper, J. N. Mühleisen, Fr. X. Souvan, — za namestnika gospoda: A. Schreyer in A. Dreo. Za odbornike obrtnijskega odseka gospodje: J. Schwentner, V. Rudholzer, Tennes, Strzelba, — za namestnika gospoda: Vollmer in Maly. Za odbornika fužinarstva je izvoljen g. Potočnik iz Kroke. Ako primerjamo te volitve z onim nasvetom, ki so ga „Novice“ razglasile, se vidi, da med 13 izvoljenimi je 7 odbornikov po njih nasvetu; na mesto ostalih 6 so prišli tisti, ki so bili iz Ljubljane od vse druge strani priporočani, ki pa — kakor nam natanjčni številnik glasov kaže — bi ne bili izvoljeni bili, ako bi ne bilo 138 Tržičanov enoglasno pritisnilo v volitev, ki so vsi od prvega do zadnjega enako volili. Mi nimamo nič zoper tak „geschultes Wahlmanöver“, in

moramo se Tržičane o tem pohvaliti, da v malem Tržiču samem se je udeležilo 138 volivcov, v celi drugi deželi pa ne dosti čez 234! Ta pohvala Tržičanom pa je ravno graja drugim, ki so premlačni, da bi se udeleževali volitev, ali pa, če se jih tudi udeležijo, da rad vsak svojo trdi in tako eden družega pokoplje, tretji pa, ki je le za tega voljo zmagal, se jim smeja.

— V nedeljo je družba za dnarno pripomoč obrtnikom in rokodelcom imela svoj veliki zbor. Veselo je bilo viditi toliko zbranih družbenikov. Ker pa se danes muđi našemu listu, da pride v natis, bomo drugo pot več govorili o tem zboru.

— „Veronika“ se imenuje nova nemška igra, ki pride še ta post na vrsto v ljubljanskem gledišču. Posneta je ta igra iz domače povestnice; snova njena je ravno tista, ki se nahaja v starem igrokazu „Die Grafen von Cilli“; spisal jo je neki Desseniz; kar se v tej igri godí, godí se na slovenski zemlji in med osebami so tudi stari kranjski plemenitaži.

— Prihodnjo nedeljo zvečer ob navadnem času bo „beseda“ v čitavnici. Po igri na klaviru od mlade umetnice gospodične H. in nekterih pesmah bo prvokrat čitanje (Vorlesung), kakor je sém ter tje v „besedah“ navadno; predmet bo: „Slovenski jezik“ pa „kranjska špraha“.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. (Iz državnega zbora). V zbornici poslancov je minister kupčijstva na vprašanje, ki mu je v poslednji seji zavoljo železnice med Ptujem in Marburgom zastavljeno bilo, le to povedati vedil, da jo bo družba južne železnice naredila, pa še nič ni začela; minister je obljubil, da bo družbo sopet pobaral, naj mu določno pové, kdaj bo začela delo.

Potem je minister dnarstva stopil na oder in osnovo treh novih davkovskih postav državnemu zboru v posvèt in sklep predložil. Prva osnova zadeva prihodnji davek od povžitka vina, mošta in mesa. Minister je rekel, da ta nova postava ima namen, da se potolažijo pritožbe zoper vinski davek, ki je bil po ukazu od 12. maja 1859 določen, in da se večidel sopet na prejšno pot odrajtovanja tega davka nazaj pride; zato po tej novi osnovi ni vino za navadno domačo pijačo z davkom obloženo, pa tudi tisto lahko vino ne, ki se napravlja, da se voda vlije čez vinske drožé; tudi županije so odvezane dolžnosti, da bi se mogle udeleževati poberanja tega davka; vino bo še le tedaj davku podvrženo, kadar se v klet (kelder) spravi; gosposkini zaukazi nehajo in davek se bo poberal kakor popred po pogodbi, zakupu (v štant dajanjem) itd. Ako državni zbor potrdi to novo postavo, se bo začela v vseh Svetih letošnjega leta. — Osnova druge nove postave je povišanje cene kuhinske soli za 1 gold. pri centu; minister je zagovarjal dražjo kuhinsko sol s tem, da to povišanje utegne državni kasi blizo 5 milijonov gold. donesti in da ta viša cena ne zadeva ne živinske, ne fabriške soli, pa tudi ne limitocene, ki jo kuhinska cena ima v Istri in vojaški granici. — Tretji ministrov predlog je bil, naj se davek od domačega, iz sladke pese narejenega cukra od sedanje doklade z 20 od sto povikša na 40 od sto. To povikšanje bi naklonilo državni kasi čez milijon gold. več dohodka. Minister je zagovarjal to povikšanje s tem, da je domači pesni cukrer večidel spodrinil cukrer iz cukrovega trstja in ker se iz unanjih dežel zato vpeljuje veliko manj moke cukrovega trstja dobiva država veliko manj colnine za njo in državni dohodki trpijo škodo. — Državni zbor je tiho sprejel te predloge, ki jih bojo zato postavljeni odbori vzeli popred v svoje posvetovanje in jih potem prinesli celemu zboru v pretres. Težko, da bo ta ministrov predlog zastran soli obveljal, ker kuhinska sol je potrební živež človeški, in če si revež že sedaj ni mogel soli kupiti, si je bo še manj

mogel, če bo dražja; ako se ima že cena soli povikšati, naj se že raje povikša obrtnijska sol, ki jo fabrike potrebujejo, ali pa živinska sol, ne pa kuhinska za človeško zdravje potrebna; še raje pa tobak, ki se ga za toliko milijonov ponoslja in popuha — zdravju na škodo; če bi se povikšala cena tobaka, bi se koristilo državni kasi in tudi zdravju človeškemu. — Po kratkem pomenkovanju je bilo ravno v tej seji po nasvetu Pražak-ovem sklenjeno, naj se Mühl-feld-ova in Giskrova predloga zastran neke preuredbe obrtnijske postave izročita dotičnemu odboru v prevdank.

V seji 13. dne t. m. je minister dнарstva zbornici poslancov izročil osnovo druge nove postave, po kateri se ima gruntni in hišni davek in pa davek od prislužka (Erwerb) in od dohodkov (Einkommen) povikšati. Minister je prerajtal, da ta povikšani davek bi donesl državni kasi 18 milijonov in 600.000 gld. novih dohodkov. Da, kar najbolj moremo, jasno svojim bravcom povemo, za koliko naj bi se po nasvetu ministrovem povikšali imenovani davki, jim razložimo to reč tako-le: V tistih deželah našega cesarstva, kjer se na gruntni davek plačuje za priklado tretjina („dritelje“) več, se bo ta davek od sedanjih 24 od sto povikšal na 28, v drugih deželah pa in sicer na Ogrskem in Hrvaškem od $18\frac{2}{3}$ na $22\frac{2}{3}$, v Erdelji od $11\frac{2}{3}$ na $14\frac{1}{6}$ od sto. Pri hišnemu davku, ki je bil leta 1859 za polovico povikšan, se bo doklada povikšala za dvakrat več. Kdor je, postavimo, leta 1859 plačal hišnega davka 30 gold., bi plačal prihodnje 60 gld. Davek od prislužka in od dohodkov ima biti povikšan za peti del, to je, za 20 od sto. Kdor je, postavimo, pred letom 1859 plačal 30 gold. pridobnine ali dohodnine, in je pozneje z doklado ene petinke vred plačal 36 gold., bi vprihodnje z doklado dveh petink plačal 42 gold., — od kuponov državnih obligacij pa bi se namesto dosedanjih 5 od sto vprihodnje jemalo 7 od sto. — Ko je gosp. minister Plener ta predlog z obširno besedo razložil, je zbornici poslancov dalje še tudi razodel, kako se je za prihodnje čas ministerstvo pogodilo z dunajsko veliko banko; minister misli, da še 25 let mora banka privilegiji imeti bankovce izdajati, ker to ne gre, da bi vlada izdajala bankovce, pa tudi posamesne dežele ne. — Veliko nalogo je s temi predlogi dobil državni zbor; kako jo bo rešil v vseh zadevah, bo kazal prihodnji čas. Od ene strani je očitno, da država naša je v hudi dnarni stiski in da ji je res treba novih dohodkov; od druge strani pa je ravno tako znano, da davki, zlasti gruntni in hišni, so že sedaj veliki; od ene strani se vidi, da je treba hitre pomoči, od druge pa je večina klopí v državnem zboru praznih, ker ni ne Madžarov ne Hrvatov, ne Erdeljcev ne Lahov v državnem zboru nadomestovanih, tedaj sklepi ne bojo izrazi vesoljne Avstrije. Res sila težavni stan! — V tej seji je gosp. Černe postavil vprašanje: kako je to, čeravno je že pol leta preteklo, kar je gospod ministra pobaral zavoljo vpeljanja slovenskega jezika v sodnijah, da še ni odgovora dobil? Al kmali ga ustavi predsednik dr. Hein rekši, da po opravljenem redu ni pripušeno pretresavati zastavljenih vprašanj (interpelacij). „Bodem pa novo interpelacijo zastavil“ — odgovori Černe — „kakor je dr. Rechbauer storil“. „Če hočete to — ga zavrne predsednik — spišite jo, ali pa g. ministra prašajte zunaj.“ Černe hoče dalje govoriti, al predsednik mu spet seže v besedo. Na to se vzdigne dr. Toman in pravi: „Naj slavni zbor sam sklene: ali sme poslanec Černe govoriti ali ne; že pred 6 mesci je zastavil vprašanje za pravico slovenskega naroda“ — al predsednik tudi dr. Toman ustavi rekši, da mu ni dovolil govoriti in da ne more dopustiti, da bi se ravnalo zoper opravljeni red. Na to se vzdigne dr. Rieger in praša predsednika: „čmu da imajo poslanci pravico, vprašanja zastavljati, če jim minister pol leta odgovora ne dá!“ Dr. Toman hoče še govoriti: „Kaj

je enaka pravica?“ — al predsednik, kakor da bi Toman-a ne slišal, nadaljuje svoj davkovski predlog — po zboru pa se sliši nezadovoljnost s predsednikovim obnašanjem, ktero je res ostre graje vredno bilo, in ki ga je celó Slovencom neravno ljubeznjiva „Ostd. Post“ ostro grajala. Ta mala prigodba nas je spet veliko učila.

— Presvetlega cesarja pričakujemo 21. dan t. m. iz Benetk nazaj; v drugi polovici prihodnjega meseca bo sopet potoval v Benetke in se potem s presv. cesarico, ki se je dobro ozdravila, in celo rodovino vrnil nazaj.

— 85.000 rekrutov se ima za letošnje leto nabrati v našem cesarstvu, in sicer jih ima dati doljna in zgornja Avstrija 5749, Štajarsko 2624, Koroško 848, Krajnsko 1222, Tržaško, istersko in Goriško 1226, Lombardija in Beneško 6417, Česko 12.497, Marsko in Šlezko 6121, Galicija in Bukovina 13.285, Dalmacija 896, Tirolsko 1132, — 33.000 pa Ogersko, Hrvaško, Slavonija in Erdelja.

— Novi soldo nalašč za laško deželo skovani se bojo te dni poslali v Benetke, ravno tolikšni kot naši novi krajcarji; opis imajo laški: „Moneta spicciola pel regno Lombardo-Veneto“; obrobek je zarezljan kakor pri srebernem dnarju.

Hrvaško. Iz Zagreba 13. sveč. V današnjem velikem zboru tukajšne županije pod predsedništvom nadžupana Kukuljevića je vsled zmanjšanege števila in plačila županijskih uradnikov in služabnikov, ki ga je deželno poglavarstvo določilo, sklenjeno bilo Njih Veličanstvu prošnjo izročiti, da se deželni zbor kmalo skliče in da bi nehalo iztrjevanje davkov po vojaki, kakor je dosedaj.

Česko. Iz Prage. „Narod. List.“ in drugi naši narodni časniki si na vso moč prizadevajo prosti narod sviriti, naj se za nobeno ceno ne dajo po medenih besedah zapeljati, da bi se preselili v kineško deželo ob reki Amur, kamor ga sleparski agenti celó s pretvezo vabijo, da tudi nadvojvoda Štefan se bo tje preselil in novo kraljestvo osnoval.

Ogersko. Iz Pešta. Iz Dunaja slišimo, da se vlada ravno sedaj resno posvetuje o sklicu deželnega zbora ogerskega, in da meseca julija ali avgusta bo z deželnimi zbori družih dežel ob enem tudi deželni zbor ogerski.

Saleburško. 5. in 6. dan t. m. je po več tukajšnih gorah padal rudeč sneg; z drobnogledi niso mogli zapaziti primešanega rudečega peska ali prahu.

Laško. Iz Turina 14. Derž. zbor je izgovoril polno zaupanje Ratazzi-u, novemu predsedniku ministerstva. Sicer mu pa časniki niso posebno prijazni. Veliko vojvodstvo Badensko priznava laško kraljestvo. Garibaldi je spet tukaj; kakor se sliši, bo šel po deželi ogledavat vojaške naprave.

Prusko. Iz Berolina 15. marca. Danes se sliši, da so ministri Patov, Schwerin in Bernuth kralju odpovedali svojo službo; ni še gotovo, ali jih bo kralj odpustil.

Francozko. Iz Pariza. Čedalje več se govori o premembah ministerstva. Sicer je hrup in strah prejšnih dni spet potihnil; več zaprtih delavcov so že izpustili. V državnem zboru se je veliko besedovalo o rimskih zadevah, in da svetna papeževa oblast se dá ločiti od duhovne.

Grško. Iz Aten. Tudi v Syri, enem največjih grških trgovskih mest, so se spuntali vojaki. Za vlado in kralja je stan težaven.

 Današnjemu listu je priložena 20. pòla „povestnice“.

Kursi na Dunaji 16. marca.

5% metaliki 70 fl. 25 kr. Ažijo srebra 35 fl. 35 kr.
Narodno posojilo 84 fl. 5 kr. Cekini 6 fl. 74½ kr.